

Ekyokulabirako:

NABUTITI PRIMARY SCHOOL,
A. K. P 2327,
KAMPALA.
Muzigo 13, 2002

Iaata omwagalwa ennyo,
Nkulamusizza nnyo ssebo. Gycbale emirimu. Obulwadde bwe nnaleka bukuluma
bwawona? Ye maama ne baganda bange bali batya?

Nange gyendi eno nsoma nnyo era omusomo mulungi ddala. Tusubira okubuuuzibwa
omwezi guno nga guggwaako.

Ssebo, nkuwandiikidde okukutegeeza nti omukulu w'essomero amaze okutulabula fiina
abatannaba kumalayo bisale bya ssomero nti ku nkomerero ya ssabiiti ejja ajja
kutuzzaayo eka tubikime.

Kale nze olw'obutayagala kufiirwa bya kuyiga, kyenvudde nkuwandiikirira ompeereze
ssente ezo nga tehannaba kungoba. Nja kufiirwa bingi mu kiseera kino mwe
tweteckerateekera okubuuuzibwa.

Ndabira nnyo maama ne bato bange bonna. ^UMakama abakuume.

Nze omwana wo akwagala
Musa Ssentoo

✓ 2. EBBALUWA ENTONGOLE EBIBAAMU:

- Endagiro y'omuwandiisi.
- Ennaku z'omwezi.
- Endagiro y'omuwandiikirwa.
- Okweyanjulira omuwandiikirwa (Ssebo / Nnyabo)
- Obubaka bw'ebbaluwa mu bufunze.
- Obubaka bw'ebbaluwa mu bujjuvu.
- Okulaga ky'osigaddeko.
- Okufundikira.
- Omukono gw'omuwandiisi.
- Amannya g'omuwandiisi mu kyapa.
- Ekifo/ekitiibwa ky'omuwandiisi (bwe kiba kyetaagisa)

Ekyokulabirako:

1001
NSEKE PRIMARY SCHOOL 888
A. K. P. KALE
KABAA, 1961
13 Mutunda, 11

Eri,
OMUKUNGU ALABIRIRA,
KATUUGO FOREST RESERVES,
A. K. P 7465,
KATUUGO- NAKASONGOLA.

Ssebo,

Ens: OKUSABA EMITI EGY'OKUZIMBISA.

N'obuwombeefu, nsaba okutufunira emiti egy'okuzimbisa ebibiina by'essomero, mu b
n'obungi ebiragiddwa wammanga:

1. Kalittunsi emiti 700 (Lusanvu).
2. Emisambya emiti 500 (Ebikumi bitaano).
3. Emisizi omusobola okuva obubaawo 200 (Ebikumi bibiri).

Tusaba bw'oba otuddamu, otuweereze emiwendo gya buli kika kya muti.

Nnaasanyuka nnyo ng'okusaba kwaffe kuyiseemu

Nze omuweerezaawo,

bika

DIKA KAKOO (tero)
(Omukulu w'essome)

Ekyokulabirako 2

01
MULAMA SECONDARY SCHOOL 883
A. K. P 2131, A.
KAMPALA 002
7 Ssebaaseka, 20

Eri,
OMUKULU W'EKKOLERO,
LUGAZI SUGAR COOPERATION,
A. K. P 357,
LUGAZI.

Ssebo/Nnyabo,

Ens: OKUSABA OKUKYALIRA EKKOLERO LYO.

N'obuwombeefu, nsaba okuleeta abayizi baffe abasoma essomo lya Jogolafiya ku ddaal
erya 'A' ku kkolero lya.

Tulina abayizi 52 be tusuubira okujja nabo. Okukyala kuno kugendereddwamu
okuyamba abayizi okumanya engeri ssukaali gy'akolebwamu nga bwe beetegekera
ebigezo byabwe.

Tusuubira okujja nga 23 Ssebaaseka, 2002 ku ssaawa nga ssatu (3.00) ez'okumakya.
Nnaasanyuka nnyo ng'okusaba kwaffe kukkiriziddwa.

Nze omuweerezaawo
NAMULI ROBIN (a)
(Omusome)

3. OKUWANDIIKA OBUBAKA OBUKUBAGIZA
EBIBAAMU:

- Endagiriro y'akubagiza
- Ennaku z'omwezi kw'awandiikidde.
- Amannya g'oyo gw'okubagiza.
- Ebigambo "Bakungubazi bannange"
- Omutwe/Ensonga ekuwandiisizza mu bufunze.
- Obubaka obwanjuluze.
- Engeri awandiise gy'akubagizzaamu.
- Obugambo obuwumbawumba emitima gy'abafiriddwa.
- Omukono n'erinnya ly'oyo akubagiza.

Ekyokulabirako:

KYASIIMA PRIMARY SCHOOL,
A. K. P 831,
MUKONO.
12 Ntenvu, 2001

Eri,
AB'ENJU YA,
OMWAMI KYEWALYANGA MIKAYIRI,
N'abakungubazi bannange mwenna,

Ens: OBUBAKA OBW'OKUSAASIRA

Ku lw'abayizi ba Kyasiima Primary School, tutuusa okusaasira kwaffe eri ab'enju y'omwami Kyewalyanga Mikayiri olw'okuvibwako omwana wammwe Namukasa Mary abadde omuyizi waffe mu Kyasiima Primary School, ni bannaffe kitalo nnyo!

Tukutte mu nsawo ne tuwaayo ssiringi 25,000/= (Emitwalo ebiri n'ekitundu) n'akasawo ka ssementi, biyambe mu kuziika.

Tusaba Omukama Katonda, omugenzi amuwummuze mirembe.
Nze omuweerezaawo.

Nansikombi Sarah

4. EBBAALUWA ESABA OMULIMU
EBIBAAMU:

- Endagiriro y'omuwandiisi.
- Ennaku z'omwezi.
- Endagiriro y'omuwandiikirwa.
- Okweyanjulira omuwandiikirwa (S: ebo / Nnyabo)
- Obubaka bw'ebbaluwa mu bufunze.
- Obubaka bw'ebbaluwa mu bujuvu.

- Okulaga omulimu gw'osaba ne gye waggya amawulire agakwata ku mulimu ogwo gw'osaba.
- Okunnonnyola kalonda yenna akwata ku muwandiisi n'okusoma kwe.
- Okulaga abayima bo.
- Okulaga ky'osigaddeko.
- Okufundikira.
- Omukono gw'omuwandiisi.
- Amannya g'omuwandiisi mu kyapa

Ekyokulabirako:

SSANYU RUKAIA
KIBIRI KWEGATTA
A.K.P 289
MASAKA
12 Mukulusabitungotungo, 1989

En
OMUKULU OWOOKUNTIKKO,
BUKEDI COMMPERATIVE SOCIETY
A . K . P 89204,
MBALE.

Sscho/ Nnyabo,

Ens: OKUSABA OMULIMU GW'OBUWANDIISI

N'obuwombeefu, nsaba omulimu gw'obuwandiisi mu kitongole kyo nga bwe gwalangibwa mu lupapula lwa Bukedde owa nga 10 Mukulusabitungotungo, 1989 ku muko nnamba 23.

Ndi muwala Munnayuganda, wa myaka 18. Nnasomerera ebyobuwandiisi mu Nabikakala Vocational School okuva mu 1985 okutuuka 1986; era nnayitira mu ddaala eryokubiri n masomo gy'ebyokuwandiika n'okukuba Tayipu.

Nsobola okukuba ebigambo 150 ku Tayipu buli ddakiika. Nnina n'ebbaluwa mu kuteekateeka ofiisi (Office Management).

Okumanya ebisingawo ku binkwatako, oyinza okubuuza abakulu bano;

1. OMUKULU W'ESSOMERA,
NABIKAKALA VOCATIONAL SCHOOL,
A.K , P 2821,
MASAKA.

2. MANEGINGI DAYIREKITA.
KIBIRI KWEGATTA KAMPUNI,
A . K . P. 289,
MASAKA

Nnaasanyuka nnyo ng'okusaba kwange kuyiseemu .

Nze Akussaamu ekitiib

SSANYU RUKAIA

5. OKUSEMBA OMUNTU ASABA OMULIMU
Ebibaamu:

- Endagiriro y'omuwandisi
- Innaku z'omwezi
- Endagiriro y'omuwandikirwa.
- Okweyanjulira omuwandikirwa (ssebo/Nnyabo)
- Laga nti odda mu bbaluwa gye baakuwandikirwa.
- Okubategeeza nti omuyizi oyo omumanyi
- Yogera ku ngeri gye yakolamu ehibuuzo n'okusoma kwe.
- Enneeyisa ye
- Laga oba omusemba oba nedda.
- Okufundikira
- Omukono gw'omuwandisi

Ekyokulabirako;

KIBULI SEC. SCHOOL,
A. K.P 4216,
KAMPALA.

2 Mutunda, 2002

Eri,
MANEGINGI DAYIREKITA,
LUWEERO CO - OPERATIVE SOCIETY,
A. K. P 226,
LUWEERO.

Ssebo/ Nnyabo,

Ens OKUSEMBA LUBEGA ROBERT KU MULIMU GWE YASABA
Mpandika nga nzira mu bbaluwa gye wampandikirwa nga 2 Muwakanya, 2002 ku
kusemba Lubega Robert cyasaba omulimu mu kitongole kyo;

Lubega Robert mumanyi bulungi nnyo era yasomerako mu ssomero lyange. Era gye
yatulira n'ebigezo ebya siniya cyookuna.

Lubega yali muyizi mulungi era ng'akola bulungi mu kibiina era yayitira mu ddaala
erisooka mu bibuuzo by' eggwanga ebya siniya cyookuna Ate nga n'emabega yakolanga
bulungi buli lusoma. Yali wa mpisa nnungi ku ssomero.

Robert, yali mwagazi wa bya mizannyo nga musambi wa mupiira mulungi ate nga
n'ekuyimba yali ayimba bulungi nnyo.
Kale musemba aweebwe omulimu gwe yasaba.

Nze Omuweerezaawo.

Dennis Kalungi
(Omukulu w'essomero)

6. OKUKOLA ENDAGAANO
EBIBAAMU:

- -Endagiriro y'akola endagaano.
- -Ennaku z'mwezi
- -Omutwe (Ensonga) era ogusazeeko.
- -Laga amannya go ne gy'obeera.
- -Laga amannya g'aguze ne gy'abeera.
- Ky'otunze n'embeera mwe kiri.
- Enfaanana yaakyo
- Ensimbi z'okitunze
- Engeri aguze gy'asasudde (Amazeeyo oba asigadde abanjibwa)
- Ezisigaddeyo zaakusulwa ddi?
- Amannya g'ababaddewo, ebifo byabwe (bwe kiba kyetaagisi n'emikono)
- Amannya g'abakoze endagaano n'emikono gyabwe
- Aguze n'atunze

Ekyokula birako;

RAI
SAAMANYA QURAIISH K P
A. K. P 62/ASA
MASAKAya. 2
3 Gatonna, 200

Ens: ENDAGAANO Y'OKUTUNDA EKIBANJA

Nze Saamanya Quraish, nga nkiggye mu kwagala kwange n'okusalawo, nguzizaa lemec
Ssekatawa Musisi ekibanja ku ttaka lyange erisangibwa ku Plot 16, Block 3 – Bulemeezi.

Ekibanja kino ebuwanjuba kisalagana n'ekya Lodoviiko Mazima; ebugwanjuba
kisalagana n'ekya Nnyense Mukaddetayomba; ebukiikaddyo ne kisalagana n'ekya Katali
mutabani wange Ibrahim Batte; ate ebukiikakkono ne kikoma ku Nnammwandu Katalina
Nakiwala.

Ekibanja kino kiwerako obwagaagavu bwa yiika bbiri n'ekitundu (21/2); ate obuwanvu
kiwerako obwagaagavu bwa yiika musanvu (7) . Nkimuzizza ssiringi za Uganda Miriyoni
emu n'ekitundu (1,500,000/=).
Asasuddeko ssiringi Miriyoni emu (1,000,000/=) . Ssente ezisigadde, emitwalo ataano
(500,000/=) ajja kuzisasula nga 31 Gatonna, 2004. Wabula simukkirizza kukolerako
kintu kyonna nga tannaba kumalayo bbanja lino.

Ababaddweo ;

1. _____
Sheik Musa Ssemakula
(Ssentebe LC.1)

2. _____
Benard Lukyamuzi
(Omuwandiisi LC.1)

Obaani Mungu
(Owaabakya ku LC 1)

Saamanyi Quraish
(Atunze)

Ssekatawa Musisi
(Aguze)

7. EBBALUWA ERANGA OBA ETAMBUZA OLUMBE
EBIBAAMU:

- Indagiriro y'ayanjula oba atambuza olumbe
- Ennaku z'omwezi
- Indagiriro y'omuwandikirwa (Owessiga)
- Okweyanjulira omuwandikirwa
- Ensonga mu bufunze (OKWANJULA OLUMBE)
- Obubaka mu bujjuvu
- Okusaba Owessiga akkirize olumbe lwabizibwe
- Okufundikira
- Omukono gw'Owoomutuba

Ekyokulabirako:

OWO MUTUBA GWA ZZINDA,
BUYEGE BUSIRO.

29 Muwakanya, 2003

Fri,
OWESSIGA LYA MUIRO,
ZZINGA BUSIRO.

N'eri,
OLUKIICO OLUKULU,
Mu KIKA KY'EMMAMBA.
Ssebo.

Ens: OKWANJULA OLUMBE LWA MUZZUKULU WO
N'obuwonibeeftu, nkwanjulira olumbe lwa muzzukulu wo Sserubogo Musisi
Ssebaaseka, 2003. Olumbe olwamutta lwali lwa Lubyamira. Yalina emyak
ye yali Katabalwa Kizito cyatuulanga ku mutala kyevunze Ggomba. Jjajj
Basaalidde.

Ava mu lunyiriri lwa Basaalidde e Kyevunze; asibuka mu Mutuba gwa Zzinda e Buyege mu Ssiga lya Miiro e Zzinga. Muzzukulu wa Gabunga Omukulu w'ekika ky'Emmamba.

Yazaala abaana abiri mu mukaaga (26); abalenzi kkumi na munaana (18) n'abawala munaana (8); era yalaamira omwana Ssekazaana Kikabu ow'emyaka abiri mu ogumu (21), okumusikira.

Ekiraamo kye kitungiddwa emabega w'ebbaluwa eno. Jaja, nkusaba okkirize olumbe lwe lwabizibwe.

Nze Omwana

BAMULANZEKI ZZINDA
(Owoomutu)

EKITUNDU III: OKUWANDIIKA ALIPOOTA

1. ALIPOOTA Y'OKUNOONYEREZA EBIBAAMU;

- Omutwe gw'alipoota
- Omulamwa gw'alipoota
- Okulaga engeri okunoonyereza gye kwakokeddwamu
- Okulaga ebizuuliddwa.
- Okuwumbawumba
- Okuwa ebirowoozo ku bizuuliddwa
- Amannya n'omukono gw'omuwandiisi
- Ennaku z'omwezi alipoota lw'ewedde

Ekyokulabirako;

Etterekero ly'ebitabo ku ssomero lyammwe lyakute omuliro ne lisaanawo.
Wandiika Alipoota ku kunoonyerezaakwo ku nsibuko y'omuliro.

ALIPOOTA KU NSIBUKO Y'OMULIRO MU TTEREKERO LY'EBITABO MU BULWADDA C/U PRIMARY SCHOOL.

1. OMULAMWA GW'ALIPOOTA

Nga nkolera ku biragiro by'omukulu w'essomero- Bulwadda C/U Primary School, ku lunaku luno nga 10 Mugulansigo, 1981, okuwandiika Alipoota ku nsibuko y'omuliro mu tterekero ly'ebitabo ku ssomero eryo n'okuwa ebirowooz ku kwewala efaanana nga eyo mu maaso.

2. OKUNOONYEREZA

Natuuka ku tterekero eryayokebwa emirundi egiwerako era ne nncetegereza amasa agaali gawonyezeddawo. Emirundi gyonna gye nnatuuka ku tterekero, nnabuuzanga abakozi mu tterekero eryo ebibuuzo ebiwerako ku muliro ogwo.

Natambulako ne nenda mu kitongole ky'abazikiriza omuliro mu kibuga Kabulassoke.

EBYAZUULIBWA.

- i) Obutundutundu bwa sigala bwazuulibwa emabega w'amasa agaali gawonyezeddawo.

- ii) Abakozi b'etterekero eryo ababiri, kyazuulibwa nga baali banywi ba sigala ba lulango, ate nga tebalina bubaakuli mukunkumulirwa vvu na kusuulwamu butundutundu busigadde (Ash-trays).
- iii) Etterekero teryalina byuma bizikiriza muliro, wadde obupande obulabula abantu obutanywera sigala munda oba okumpi n'etterekero ly'ebitabo.

4 OKUWUMBABUMBA.

Nkakasa ng'omuliro ogwasaanyawo etterekero, gwava ku butundutundu bwa sigala obwasuulibwanga emabega w'amasa omuterekebwa ebitabo. Obutundutundu bwa sigala bulabika bwagwa ku bipapulapula ebyali bigudde emabega w'amasa omuliro kwe gwava.

5 EBIROWOOZO KU BYAZUULIBWA

- i) Ng'etterekero limaze okuddaabirizibwa, wasaana watekebwebo ebipande ebikugira okunywera sigala okumpi ne munda w'etterekero.
- ii) Ebyuma ebizikiriza omuliro bisaana bigulibwe era bikuumibwe mu mbeera ennungi ekisigera kyonna.
- iii) Abakozi basaana basomesebwe ku ngeri y'okwetangira omuliro n'okugulwanyisaamu.

James
KIYAGALA MURUT
Ategeese Alipoota

16/06/2014
Ennaku z'omwezi.

2. OKUKOLA SITETIMENTI
EBIBAAMU;

- Ennaku z'omwezi
- Omutwe gw'alipoota oba sitetimenti
- Okwanjula agenda okuwa sitetimenti (Mu muntu owookusatu)
- Okusengeka ebintu nga bwe byagenze biddiriggana n'essaawa buli kimu we kyabeereddewo.

Wetegereze;

- Sitetimenti ewandiikibwa mu kiseera ekyayita oba ekiyise/ekyayise
- Sitetimenti eyanjulwa mu muntu waakusatu, wabula yo yennyini erina kuwandiikibwa mu muntu asooka.

Ekyokulabirako;

OBUTIKIRIZI
SITETIMENTI/ALIPOOTA KU KUBBIBWA KW'EKYUMA KALIMAGEZI
OKUVA MU SSANYU PRINTING WORKSHOP NGA 10 MUTUNDA, 2003

Namugenyi Juliet, ow'emyaka abiri mu etaano (25) egy'obukulu, ng'abeera Kasana Bulemeezi, ng'ayogera ku kubbibwa kw'ekyuma Kalimagezi okuva mu Ssanyu Printing Workshop nga 10 Mutunda, 2003 agamba bw'ati: - *Muntu wa Kusatu*

Ku lunaku oiwo nga 10 mutunda, 2003, natuuka, ku mulimu, mu Ssanyu Printing Workshop ku ssaawa bbiri (2:00) ez'oku makya. Nalina emirimu egyali gisuze era gye nnaatuukirako. *1st person Singular.*

Ku ssaawa nga bbiri n'ekitundu, omuvubuka, gwe nateebereza okuba mu mya abiri mu etaano (25), ng'ayambadde kikabuuti ekyeru, yayingira ng'afulumira mulyango oguyitibwamu abakungu aboomunda mu kkampuni yaffe.

Omuvubuka ono, yantegeeza nga bwe yali asindikiddwa mukama waffe, okuno ekyuma Kalimagezi (Kompyuta) ekyali mu kisenge kya ofiisi ekyali ku mmeez ebikkiddwako ekitambaala ekimyufu.

Engeri gye yannyinyonnyola, nnamatirira ddala nti yali ayogedde bituufu. Bwentyo, kwe kuyita abawereza baffe bamuyambe okumusitulirako; era n'atu nga bwe kyali eky'okudda olweggulo lw'olunaku olwo.

Ku ssaawa nga ssatu ne kitundu, mukama waffe mu ofiisi n'atuuka. Nga tumaz okulamusaganya, yayingira mu ofiisi, gye yasanga ng'ekisenge omubeera ekyu kiggule.

Awo kwe kumbuuza ekyali kituuse ku kyuma. Namunnyonnyola byonna ebyali biguddewo; wabula ye n'antegeeza nga bwe kyali tekyetaagisa kutwala kyuma, kubanga n'okukisitulasisitula kikireetamu enkeka endala.

Yantegeeza, era, nti ebyuma bwe biba eby'okuddaabiriza, kampuni eddaabiriza esindika bamakanika ku lunaku olutali lwa kukola, so si bo okujja okutwala ekyennyini.

Nakwata mangu olukomo ne nkubira kkampuni eddaabiriza ebyuma essimu eyitibwa Montfort Computer Services, omuvubuka gye yagamba nti gy'akolera bantegeeza nti tebaalina muntu yenna gwe baali basindise kunona kintu kyonna era n'omuvubuka gwe mbagamba tebamumanyi. Wano we nnamanyira nti omuvubuka yali ansalidde ga nkolwa, n'anzibako ekyuma.

Ku ssaawa nga nnya, twakubira poliisi essimu era nayo cyabakanirawo n'ogwawabulijjo, ogw'okunoonyereza. Tukyalinda Alipoota okuva ku poliisi ekwat kunooonyereza kwayo..

Namugenyi Juliet

Ennaku Z'omwewezi

3. OKUWANDIIKA EDDAAME EBIBAAMU:

- o Ennaku z'omwezi
- o Amannya g'alaama n'okulanya
  - Kitaawo, Jjajjaawo, Owoolunyiriri, Omutuba, Essiga, Akasoloya
- o Okwogera ku mbeera mw'oli
- o Okulaga ensonga lwaki okola eddaame.
- o Okulaga ebyobugagga byo.
  - Abakyala - Amannya gaabwe, ebiteebwa n'abaana be bazaalila
  - Amannya g'abaana n'emyaka gyabwe buli omu.
  - Ebibanja oba ettaka ne gye bisangibwa.
  - Ennyumba n'ebirimu
  - Ebisolo n'omuwendo gwabyo.

- Ebintu ebikalu ebirala ebitasobola kubusibwa maaso, Okugeza emmotoka, engoye, Leediyo n'ebirala
- Laga engabanya nga bw'oyagala ebeere.
  - Omusika n'omugabo gwe
  - Gabira abakyala
  - Okugabira abaana bwoya
  - Okugabira abaana b'obadde olabirira (B otazaala naye nga ggwe obadde n'obuvunaanyizibwa ku bo)
  - Laga omukuza w'abaana ho
- Laga abaddewo (nga basatu)
  - Emukono gyabwe n'amannya
- Okuddamu okukakasa eddaame lyo
- Omukono oba ekyenkumu n'amannya g'akola eddaame

Ikyokulabirako,

2. Mukulukusabitungotungo, 2003

EDDAAME

Nze Kalungi Nnakusiyoomu, Mutabani wa Kakande Pulisiyo ne Nakkazi Harriet e Nnakulamudde Ggomba. Nnina emyaka nkaaga mu ebiri (62) Tweddira Ngeye, nga Jajja ffe omutaka Owaakasolya ye Kasujja e Busujja mu Busiro. Tuva mu ssiga lya Kasule e Buwembo, Busiro mu Mutuba gwa Nnakabaale e Ttanda Ssingo. Tusibuka mu lunyiriri lwa Buwembo e Mmende Busiro. Akabhiro kaffe Kunguvu

Olwaleero luno nga 2 Mukulukusabitungotungo, 2003, nga nkyali mulamu, ntegera bulungi, nkola ekiraamo kino kisobozese okumalawo enkaayana mu ngabanya y'ebintu byange nga mmaze okulemba olw'e Kaganga

EBYOBUGAGGA BYANGE

i) **ABAKYALA**
Nnina abakyala babiri,

1. Nakamatte Tebeeyita ng'ono ye Kaddulubaa
2. Nakiyaga Irene.

ii) **ABAANA**

1. Kirumira James ow'emyaka 19.
2. Nakakande Teddy ow'emyaka 9

Bano bombi bazaalibwa omukyala Nakamatte Tebeeyita.

1. Nansukusa Harriet ow'emyaka 13
2. Ssekitto Robert ow'emyaka 4.

Bano bazaalibwa Omukyala Nakiyaga Irene.

Omwana Sserukeera Moses azaalibwa mukyala Nakiyaga Irene oyo si wange era tagabananga ku byobugagga byange. Sirina mwana gwe ndese bweru wa bufumbo bwange; era sirina mwana n'omu gwe mbadde ndabirira nga si nze mmuzaala.

iii) EBIRALA.

Nnina ebibanja bisatu nga buli kimu kirimu ennyumba era n'ebibanja okuli yiika y'emmwananyi n'olusuku lwa yiika musanvu. Buli kimu kya yiika abiri (20). Ebibanja biri ku mitala Nakulamudde Ggomba, Kyevunze Ggomba ne Kifampa mu Ggomba

Nnina akawunta mu Nile Bank, ng'eriko ssiringi Miriyoni nsanvu mu ssatu (73,000,000/=): era nze nzekka abadde ateeke omukono ku biwandiiko ebizikwatako.

Buli maka, mulimu Ttivvi, Leediyo ennene ez' ekika kya Phillips, entebe ennene cza Sofa, obumeeza buna obutono kabada ennene ey omu kisenge; n'endala ebeeramu ebi ebikozesebwa byokulya. Essaati 54 n'ampale 32.

Nnina ente 67 nga ku zo 25 ziyonsa 10 ziri mawako; kuliko ennume 10, n'endaawo 11 n'enduusi 12. Nnina n'ekisibo ky'embuzi 107. Nnina puloti n'emizigo kkumi n'ebiri e Kanoni Ggomba. Nnina ne loole ey'ekika kya Isuzu Fighter nnamba UAD 722 X.

ENGABANYA Y'EBINTU

Omwana agenda okunsikira ye mutabani wange omukulu Kirumira James; era ennyun n'ekibanja eby'e Nnakulamudde bibye. Loole nayo y'agirabiriranga, wabula ssente zo ezivaamu zaakulabirira baana bonna.

Buli mukazi ajja kusigala mu kibanja gy'ali mw'aba akuliza abaana be era waddembe okuddamu okufumbirwa. Wabula taleetanga omusajja awaka oba okutwala abaana ba mu ddy. Bw'afumbirwanga, ng'obwannannyini ku bintu bumufa.

Engoye zange batabani bange bazigabiniranga wakati. Emizigo gy'abaana bange abawala. Ente abakazi bajja kuzigabanira wakati wabula nga ku zo ebbiri za kwabya lumbe lwange. Ssente eziri mu Banka zaakuweerera baana bange.

Omukuza w'abaana ye Ssenfuka George ow'e Kabulassoke Ggomba. Alina okulaba ng'abaana bange basoma era bakulire mu mpisa enjanda era n'obuntubulamu.

Njagala olumbe lwange lukumbwe mu maka gange amakulu e Nnakulamudde mwe banziikanga. Olumbe lwange luteekwa okwabizibwa nga mmaze ennaku ezisoba mu kikumi emagombe; ate luteekwa okutambuzibwa.

Eddaame lino ndiggyeemu kkopi ze mpaddeko abakulu bano;

1. Maneja wa Commercial Trust Bank e Kanoni.
2. Maneja wa Nile Bank e Kabulassoke.
3. Bwanamukulu w'ekigo ky'e Bukalagi Parish.
4. Poliisi e Bukandula

ABABADDEWO

1. -----
Kasozi Ronald
(Ssceta Butambala)

2. -----
John Lubega

(Kasiika Ggomba)

3. ....

Kigemuza Quraishi
(Kayenje Butambala)

Nziramu okukakasa nti nkoze eddaame lino okuva mu kwagala kwange, nga ntegeera era nga teri ankase

Nze.

NAKUSIYOOMU KALUNGI

4. OKUWANDIIKA EBITEESO

EBIIBAAMU:

- Omutwe (Ekika ky'olukiiko, ekifo we lwatuula n'ennaku z'omwezi)
- Ebyateesebwako.
- Amannya g'abakiise abataaliwo nga balaze.
- Amannya g'abakiise abaaliwo.
- Amannya g'abakiise abataaliwo nga tebalaze
- Okwanjula ebiteeso kinnakimu
  - Okuggulawo olukiiko
  - Okusoma ebyava mu lukiiko olwasembayo.
  - Okwogera kwa Ssentebe
  - Ebiteeso ku nsonga ezaayizza olukiiko
  - Ebirala
  - Okuggalawo olukiiko
- Okulaga omuwandiisi ne Ssentebe we banassa emikono

Ekyokulabirako:

EBITEESO BY'OLUKIIKO LW'EKYALO KAABUNYATA LCI OLWATUULA
NGA 25 MUWAKANYA, 2001

EBYATEESEBWAKO

- Okuggulawo olukiiko
- Okwogera kwa Ssentebe.
- Okusoma ebiteeso by'olukiiko olwasembayo.
- Okulima enguudo
- Okusoma kw'abaana
- Ensasula y'omusolo
- Ebirala
- Okuggalawo olukiiko.

ABAALIWO

Haji Musa Baliruno (Ssentebe)
Mw. Zeveriyo Mukasa
Muky. Nalubwama Masitulah
Muky. Nansikombi Annet
Mw. Baagalaaliwo Musisi
Mw. Kakayire Thomas

Muly Nakiwala Julian (Omuwandiisi)

ABATAALIWO (NGA BALAZE)

Muky. Nabiryo Meridah

Mw. Lutalo Dan

ABATAALIWO (NGA TEBALAZE)

Muky Nalwanga Eseza

MwSserubiri Sadaat

EKITEESO 1: OKUGGULAWO OLUKIIKO

olukiiko lwaggulwawo ku ssaawa munaana n'ekitundu (8.30) ez'olweggulo n'okusaba okwakulemberwa Mwami Kakayire Thomas.

EKITEESO 2: OKWOGERA KWA SSENTEBE

Ssentebe yasooka okwaniriza abakiise bonna. Yazzaako okukulisa Mukyala Nabiryo Meridah olw'okwefunira ezzadde ly'abalongo.

Ssentebe yategeeza olukiiko nti baali basaana bafundikire ensonga zonna mu ssaawa bbiri zokka kubanga ku ssaawa kkumi kwaliko okuziika omwana w'omutuuze.

EKITEESO 3: OKUSOMA EBITEESO BY'OLUKIIKO OLWASEMBAYO.

Ebiteeso byasomebwa era ne biyisibwa nga tewali kikyusiddwamu.

EKITEESO 4: OKULIMA ENGUDDO

Abakiise bennyamira nnyo olwa'amakubo agali mu mbeera embi ennyo. Ku nsoga enna baasalawo obuvunanyizibwa bwo'kulima enguudo bubeere eri buli nnanyini kibanja.

Bo abatuuze abapangisa nga tebalina bibanja, olukiiko lwasalawo baweebwe ekkatala bisenyi n'ebirala.

EKITEESO 5: OKUSOMA KW'ABAANA

Abakiise baategezebwa ku baana abangi abatakyagenda ku masomero olw'okuba nti, balina okuyamba bazadde mu kusiga.

Ku kino, abakiise baasalawo watekebwewo amateeka agakangavvula abazadde abagala abaana baabwe okugenda ku ssomero.

EKITEESO 6: OBUTEKENKEVU BW'EKITUNDU

Abakiise baasalawo buli mutuuze atabulenga ne kaada eyamuweebwa era ne basaba abatuuze baloopenga abantu be baba beekengedde.

EKITEESO 7: ENSASULA Y'OMUSOLO

Abakiise baategezebwa ku sasula y'omusolo ebadde embi omwaka guno. Ku musolo abakisse baasalawo okutanza buli annalwangawo okuwa omusolo engassi bitundu ana ku biji kikumi.

Nabiryo

ssaawa

a eno

atala mu

mu

agaana

ba

assi ya

IKITEESO 8: EHIRALA

Abakuse baasaba bawebwengayo ensako y'okutuula.

Abakuse abataga mu kuteesa emutundi ebiri egy'omuddirimanywa batazibwenga.

IKITEESO 9: OKUGGALAWO OLUKIiko

Olukiko lwaggolwawo ku ssawa mwenda n'elidakuka atano (9-50) ez'olweggulo n'okusaba okwakulemberwa Mwami Mukasa /everiyo.

Omwandisi

Sentebe

5.

OKUWANDIHA MU MPAPULA Z'AMAWULIRE EBIBAAMU:

- Omutwe ogusikiriza.
- Omusasi w'eggulire ne gy'alisase.
- Ekinyusi (olulimi lw'amawulire)
  - Okutandika n'ensoga eyeesisiwaza oba ekyamuukiriza.
- Okulaga lwekyabaddewo ne gye kyabadde.
- Egeri gye byanzeemu.
- Abaafunye obuzibu oba abaaganyuddwa.
- Gye byakidde.
- Ibyaddiridde.

Eyokulabirako I

ENTIISA!!!

(Bya Margret Ziribaggwa ne Deborah Nanfuka e Matugga)

Abantu kkumi (10) baafiridde mbulanga nga mukaaga ba nju emu, n'abalala musanvu ne batuna ebisago ebyamanyi. Bhaasi bwe yalinnye takisi n'egibyahyataza.

Bino byaguddewo olunaku lw'eggulo e Matugga, bhaasi y'ekitongole kya Gateway evabadde eja e Kampala ng'eva e Paidah bwe yagezezzaako okuwonya omwana Ashraf Katende ow'embyaka etaano, eyabadde asala oluguudo n'eyingirira takisi namba UAB 0118, eyabadde egenda e Bonibo. N'egirinnyira wansi n'egiyitako, n'egwa.

Abafiriddewo mwe mwabadde, Dereva wa takisi Parick Sserubidde, Isaac Okello evabadde ne mukazi we, Nnyina w'abaana baabye abasatu nabo abafiriddewo.

Emirambo gyanyogotoddwa, ehyenda ne bivaayo, eginu ne gisalwa obulere, emyama n'ekwata ku kkolaasi wakati mu kitaba ky'omusaayi.

Abalumiziddwa, mulimu Ashraf Katende, Leoman Odong, Julius Akire, Difasa Owola, ne Ben Kiwanuka ow'e Mpererwe, Henry Odaga ne Franco Omirambo ab'e Arua.

Omwogezi wa police Mwami Asuman Mugenyi yagabye nti akabenje kano kaavudde kuvuga ndiima. Emirambo gyatwaliddwa mu ggwanika e Mulago n'abaddukirize bayamba okutwala abaalumiziddwa mu malwaliro aggetoloddewo

Ekyokulabirako 2

BAATABUKIDDE MU LUMBE
(Bya Frank Bazibulira e Masajja)

Abaziisi baatabuddwa bwe baagenze okukungubagira munnaabwe kyokka ne basara ng'alaamy'e aziikwe ab'ekika ky'Emmamba wadde cyafudde yabadde amanyiddwa wa Mbogo.

Bino byabaddewo ku nkomerero ya wiiki ewedde mu Ndikuttamadda Zooni mu m gw'e Masajja ku lw'e Busaabala, Musitafa Mukwaya abadde amanyiddwa ng'ow'Embogo bwe yafudde n'aleka abaana 47 ng'abakulu yabatuuma amannya ga Mbogo ate abato ga Mmamba.

Kigambibwa nti kino yakikola oluvannyuma lwa nnyina okumuyita ng'anaatera oki n'amulaga kitaawe ow'Emmamba n'amutuuma n'erinnya erya Galiwango.

Abataka mu kitundu kino omwabaddde Haji Abaasi Mubiru ne Mwami Abubakari Mala baategeezezza nti omugenzi bwe yafuna kitaawe omulala teyabuulirako muntu muk okuggyako okukuuma ekiraamo ky'okumuziika mu kika ky'Emmamba.

Olwafudde, Abembogo nga bali wamu n'abamu ku bamulekwa, bazze n'emmotokha okutwala omulambo e Butambala ku biggya, kyokka ne basanga nga n'Abemmami bagukimye okugutwala e Mityana, olwo enkaayana ne zatandika.

Owaamawulire mu kitundu kino, Mwami Mbaziira n'owa LDU mu Kitundu Josephi baayingidde mu nsonga ne basoma eddaame era ne bakkiriziganya bonna omugenzi aziikibwe gye yalaama.

Wabula abaana b'omugenzi be yasooka okuzaala baagaanyi okugenda mu kika ky'Emmamba okuziikayo kitaabwe ne basigala waka.

EKITUNDU IV: OKWOGERA

1. OKWOGERA MU LUKUŋŋAANA.
EBIBAAMU:

- Omutwe
- Okumenya ku Bantu abakulu ab'ebitiibwa'abaliwo.
- Okulamusa
- Okweyanjula.
- Okwanjula ky'ogenda okwogerako.
- Okumenya ensonga z'ogenda okwogerako.
- Okuwumbawumba
- Okuwumbawumba.
- Okwebaza ababadde bawuliriza.
- Okusiibula

Ikyokulabirako;

OKWOGERA KU DDEMBE LY'ABAANA MU LUKIiko LW'EKYALO KASAANA
LC.I NGA 30 MUTUNDA, 2002

Omugenye waffe omukulu, Ssentebe w'akakiiko akakola ku ddembe ly'abaana ku Igomholola, Ssentebe w'omuluka guno, Ssentebe w'ekyalo kino - Kasaana LC I; Abakise ku nkiiko z'emuruka n'ekyalo mwenna abali wano; abaamu n'abakyala mwenna buli omu kiti kye, mbalamusizza nnyo olunaku olwaleero.

Amannya agange mpitibwa Henry Kakooza, era nga nze nvunaazibwa ku nsonga z'abaana mu Muluka guno ogwa Kitengeesa LC II. Era nga ndi wano olwaleero okubatuusaako okwogera kwange ku ngeri gye tulina okukwatamu eddembe ly'abaana era nga mu bye tugenda okwogerako mwe muli;

- Eddembe ly'abaana kye ki?
- Omwana aweebwa atya eddembe lye?
- Omwana amaliddwako eddembe lye akolebwa atya?

Bassebo ne bannyabo; etteeka erikwata ku ddembe ly'abaana linnyonyola bulungi nti obuvunaazibwa bwonna obw'okulabirira omwana buli ku muzadde.

Omuzadde atandikira ddala obuvunaanyizibwa bwe eri omwana okuva ng'omwana vakazaalibwa; okubweggyako nga waliwo asabye n'akirizibwa okulabirira omwana oyo. Omwana okuba ng'afiibwako omuzadde kye kiyitibwa eddembe ly'omwana oyo.

Omwana wa ddembe okukulira mu mikono gy'abazadde be. Singa omwana aggyibwa ku bazadde be mu nkola entuufu egoberera amateeka, omwana oyo atekwa okunoonyezibwa amaka mw'asobola okukulira ng'ayisibwa ddala ng'omwana omuzaale.

Omwana atekwa okusomesebwa n'okugunjulwa ntu ntipisa ennungi. Era alina okuba mu maka ga bazadde be, abooluganda oba abantu abeewaddeyo okumulabirira.

Bassebo ne bannyabo; omwana atekwa okukuumibwa obulungi nga tatulugunyizibwa yadde okulagibwa empisa endala eziyinda okulaga nti tafiibwako. Wano alina okujanjabibwa ng'alwadde, okwambazibwa n'ebirala ebiringa ebyo.

Omwana wa ddembe obutasosolwa n'akatono olw'okuba nti mulenzi oba muwala oba olw'empisa ze oba olw'embeera gye yakuliramu.

Omwana tateekwa kukozezebwa mirimu gikosa bulamu bwe k'abe nga anaasulwa oba taasasulwe.

Abooluganda abampuliriza; omuntu ng'afunye obukakafu nti waliwo omwana atuntuzibwa omuzadde oba omuntu yenna amulabirira, omuntu oyo asana aloopebwe mangu eri Owaakakiiko yenna aba amuli okumpi.

Nga mmaliriza, obulabe ku mwana kitegeeza ekizibu kyonna ekiyinda okukosa obulamu bwe oba okuzinnyama okukula kwe.

2. OKULANYA
EBIBAAMU;

- Laga amannya go ggwe alanya
- Kakasa nti oli Muganda.
- Laga omuziro gwo, akabbiro n'omubala gw'ekika kyo.
- Laga amannya ga kitaawo ne gy' abeera
- Laga amannya ga jjajjaawo (Taata wa kitaawo) ne gy'abeera.
- Laga omukulu w'Olunyiriri lwo ne gy'atuula.
- Laga omukulu Owo omutuba ne gy'atuula.
- Laga omukulu Owessiga n'obutaka bwe.
- Laga Owaakasolya n'obutaka bwe.
- Okulaga amannya ga nnyoko n'omuziro gwe.
- Okumenya bajajjaabo basatu ku ludda luno.

Ekyokulabirako:

OKULANYA

Amannya mpitibwa Ssrubogo Musisi. Ndi musajja Muganda wawu era nga neddira Mmamba. Akabbiro kaffe Muguya n'omubala gw'ekika kyaffe eky'Emmamba guvuga nti,

"Sirya Mmamba amazzi nnywa"

Kitange ye Katabalwa Kizito eyeabase ku mutala Kyevunze mu Ggomba nva mu luggya lwa Sserugunda Basaalidde e Bulwadda Ggomba. Nsibuka mu mu lunyiriri lwa Basaalidde e Kawoko Buddu, nva mu Mutuba gwa Zzinda e Buyege, mu Ssigi lya miiro e Zzinga. Ndi muzzukulu wa Gabunga, omukulu w'ekika ky'Emmamba

Omukadde anzaala ye Rebecca Nankabirwa. Yeddira Mbogo. Jjajjange Samusooni Mukwaya atuula ku mutala Bulamu Mawokota. Nva Ssigi lya Ssekayiba e Ssenge. Ndi muzzukulu wa Kayiira Gaajuule, Omukulu w'Ekika ky'Embogo.

3. OKUWANDIIKA EBIGAMBO EBYOGERWA MU KUSUMIKA
EBIBAAMU;

- Omutwe
- Okusaba abali ku mukolo okukuwuliriza
- Okweyanjula (Omusumisi) n'okulaga obuzaale bwo (Okulanya)
- Okulanga omusika.
- Okwambaza omusika ekifundikwa.
- Okulaga /okulanya obuzaale bw'omufu.
- Okulaga obukulu bw'ekifundikwa n'olubugo olwambaziddwa omusika.
- Okukwasa omusika effumu n'okulaga obukulu bwalyo.
- Okukwasa omusika endeku y'omwenge n'okulaga obukulu bwayo.
- Okutuuzza Lubuga n'okumukwasa akambe.

- Okuggulirirawo abasika ~~ensika~~ ensawo y'obusika
- Okusabira abasika
- Okufundikira

kyokulabirako,

EBIGAMBO BY'OMUSUMISI, OMUTAKA JUMA KASASA MU KWABYA OLUMBE LWA LUMUNYE ABAASI NGA 13 MUWAKANYA, 2003

Bassebo ne bannyabo, mbasaba mumpulirize bulungi. Nze agenda okukola omukolo guno ogw'ekitibwa ogw'okusumika abasika bano nga badda mu bigere bya muganda waffe Lumunye Abaasi, amannya nze Kasasa Juma, Neddira Mmamba.

Kitange ye Sserubogo Kiwanuka eyeebase e Bulwadda mu Ggomba. Ndi muzzukulu wa Kiberu Basajjannyago eyeebase e Bukandula mu Ggomba. Nva mu Lunyiriri lwa Zzinda e Bugeye. Nsibuka mu Mutuba gwa Zzinda e Buyege; mu Ssiga lya miito e Zzinga.

Ggwe Waggumbulizi Mukasa, nkusumika ekifundikwa kino nga nsinziira mu ntebe ya jjajjange Miito e Zzinga, Omukulu Owessiga; nga ggwe osikidde kitaawo Lumunye Abaasi, era ng'ekifundikwa kino kitegeeza nti ku ggwe ensonga ezibadde eza Lumunye, obuvunaanyizibwa bwe mu maka ge n'ebirala byonna ebibadde bikwatagana naye ku ggwe kwe byefundikidde, era nga ggwe kifundikwa ky'amaka ge. (OMUBALA)

Gw'osikidde, kitaawe kitaawe amuzaala era jjajjawo, ye Nsubuga Bawonga eyeebase wano e Bukalagi Ggomba, oli muzzukulu wa Gayira e nqando Butambala Ova mu Lunyiriri lwa Zzinda e Bugeye. Ova mu Mutuba gwa Zzinda wa Buyege. Osibuka mu Ssiga lya Miito e Zzinga; era oli Muzzukulu wa Gabunga e Ssagala Buwaya, Omukulu w'Ekika ky'Emmamba. Akabbiro kaffe Muguya. (OMUBALA)

Ekifundikwa kino ke kabonero akalaga obuvunaanyizibwa bw'otutte olwa banno b'osikidde awamu ne Nnamwandu. Oteekwa okufundikira ebizibu byo mu mukago olyoke ogende ng'osengejja mpolampola buli nsonga.

Oteekwa okuba n'emimizi oba ekifundikwa ku mutima osobole okumira n'okutereka ebigambo bya banno. Obeeranga muzira eri ekika kyo n'eggwanga lyo.

Nkukwasa effumu lino nga sikulagira kugenda kifumita Bantu, wabula, effumu lino gw'osikidde ly'abadde akuumisa ennyumba n'amaka ge; naawe nkusaba olikozese bw'otyo.

Njagala weetegereze effumu eryo; ssongovu ate nga lirina obwogi erudda n'erudda. Oteekwa okuba omusongovu era omwenkanya ku bululudda ng'osobola okwanqanga omulabe ate oteekwa okumala ensonga z'abantu n'abaana boosikidde nga tolina kyekubiira; so nga ate tolemeranga mu mpaka wabula beeranga mwetoowaze.

Osaana oyimirire ku magulu go ng'oli munywevu ng'omuwunda so si kuba wa nk...

Olunyago luno wakati w'effumu (ekiwabyo) n'omuwunda ky'ekitundu ekitevu ekigonda; anti ekiwabyo n'omuwunda byombi byuma. Bw'otyo obeeranga mwesimbu ng'olunyago, ate nga bwe kiba kyetaagisa okugonda mu nsonga e mu okusobola okuzitereeza, naawe okolenga bw'otyo.

Nkukwasa endeku eno nga njagala omanye nti mu nju temuli kkubo. Buli aji omwanirizanga era tomulesanga eky'okulya oba ekyokunywa. Togabula baar^{bokka} b'osikidde wabula n'abagenyi; z'enseke ezo ebbiri. Olumu lwa bantu bo n'olala lwabagenyi n'abeemikwano.

Ggwe Nabiranda (Lubuga), osise ne balo ono. Muwabalenga nga bw'oba osc^{ndde}

Akambe kano k'owaasanga emmere n'ofumbira abaana n'abagenyi abajja mu^{naka} gano.

Njagala mubeere bafunyi nga bajjajja mmwe abaabasooka. Y'ensawo eno gy mbagguliddewo era gye mbawadde mutandikireko.

Mutyenga abafuzi abatwala; so temulyanga mu nsi yammwe olukwe.

Mbagaliza emikisa gya Katonda n'egya bajjajja mmwe: era Katonda abakuun Ssaabasajja Kabaka Awangaale!

4. OBUBAKA OBW'OKUSOMERA KU NTAANA EBIBAAMU:

- Omutwe.
- Okusaba/Okubaguliza ku Bantu bakuwulirize
- Okulaga ekiti mw'ojjidde/ b'okiiriridde.
- Okulaga obubaka okukutumiddiddwa.
- Okwebaza ebite by'abantu abatali bamu
  - Abajjajjabi
  - Abaasaasaanyizza amawulire g'okufa.
  - Abadduukiridde enduulu eyasoose.
  - Abasuzizza abaafiiriddwa.
  - Abaawadde obuyambi obw'enjawulo.
  - Abaakoze ku ntambula.
  - Abasimi/ abazimbi b'entaana.
  - Abaasabisizza.
- Okwogera ku bulamu bw'omugenzi
  - Okuzaalibwa kwe.
  - Emyaka gye.
  - Obulwadde obumusse.
- Okwogera ku ngeri abantu gye baziiseemu
  - Entaana nzimbe oba si nzimbe
  - Essanduuke.
  - Embugo ne looti
  - Amabugo ga ssente
- Ebirango ebirala
  - Ebiddirira nga bavudde emagombe.
  - Ebyokulya n'okunywa

- Ebikwata ku lumbe
- Okufundikira
  - Weebaze abaziisi bonna
  - Baagalize okutambula obulungi nga badda eka.

Ikyokulabirako:

OBUBAKA BW'OKUSOMERA KU NTAANA MU KUZIIKA OMUTAKA
CHRISTOPHER KAKOOZA NGA 23 MUSENENE, 2002 E KIBANGA
GGOMBA

Bassebo ne bannyabo, nsaba musirikirireko, nsobole okubatusaaka obubaka buno obuntumiddwa gye muli.

Mu linnya ly'omukulu Baziriyo Katongole, ono nga ye jjajja w'oluggya luno; ne mu linnya ly'omukyala Makisensiya Nanteza, ono nga ye Namwandu, ntumiddwa okubatusaaka obubaka bwabwe buno obw'okwebaza.

Okusookera ddala, beebaza nnyo abasawo b'eddwaliro ly'e Ggombe Butambala, olw'obujjanjabi bwe bawadde omutaka ono okuva lwe yatusibwa mu ddwaliro eryo okutuusa Omukama lw'amukoowoodde.

Kuno bazzaako abatuuze b'ekyalo kino eky'e Kibanga olw'obujjanjabi obutasalako bwe mubadde mulceetera muganda wammwe ono; bannange mwebale nnyo mwebalire ddala.

Bazzaako abadduukiridde enduulu eyasoose: era n'abo abaayambye okusaasaanya amawulire ag'okufa mu bwangu obw'ekitalo.

Beebaza nnyo abaabasuzizza mu budde bw'ekiro zimu; ng'abaasuze nga bakowoola kusoddene mu nnyimba ezitali zimu.

Beebaza buli omu cyababudaabuze mu ngeri ezitali zimu; ng'abaleese eby'okulya n'okunya, ate n'okukola emirimu egitali gimu, nti, "Bannange temujjanga okwo."

Mu ngeri ey'enjawulo, beebaza Omukulu Yokaana Nakibinge, ow'e Kigo olw'entambula eyaleese omubiri gwa munnaffe ono.

Bannaffe abaasimye entaana n'okuzimba ennyumba eno ey'olubeerera mu mw'agenda okugalamizibwa, mwebaziddwa nnyo.

✗ Abakulu b'eddiini abafudde omukolo guno ogw' ekitiibwa, nimwe abakulu baata mbeebazeemu ak'ensusso.

Nga ntuse ku bulamu bw'omugenzi; yazaalibwa nga 17 Muzigo, 1931. Kino kitegeeza nti w'afiiridde abadde aweza emyaka nsanvu mu gumu (71). Obulwadde obumusse bubadde bwa Lubyamira na kuziyira.

Muziise bwe muti; Embugo enkalu kkumi (10), looti kkumi n'emu (11), n'essanduuke. Amabugo g'ensimbi ge mulceese ge gakoze ku bintu byonna nammwe nga bwe mulabye.

Abakulu bagambye nti bwe tuva wano, eka eriyo akookulya nti temugenda
Eby'olumbe baakubibategeeza ng'entegeka ziwedde

Mbaagaliza okutambula obulungi nga mudda eka. Mwebale nnyo, mwebalin

5. OKWANJULA PULOGGULAAMU KU LEEDIYO EBIBAAMU:

- Omutwe
- Okulamusa abawuliriza.
- Okweyanjula (Ggwe agenda okuweereza Pulogulaamu)
- Okwanjula Pulogulaamu gy'ogenda okuweereza.
- Okulaga omulamwa gwa Pulogulaamu eyo.
- Okwanjula by'ogenda okwogerako mu bufunze.
- Okuwummuzaamu abawuliriza n'akayimba oba akalango k'amaguzi.
- Okugaziya ensonga ze wamenye.
- Okwebaza ababadde bakuwuliriza.
- Okulaga pulogulaamu y'emu lw'eddamu okubeera ku Leediyo.
- Okusiibula

Ekyokulabirako:

PULOGULAAMU KATAYIRA KU MPEWO ZA LEEDIYO UGANDA

Abatuwuliriza, nate, mbalamusizza nnyo wano ku mpewo za Leediyo Uganda mukutu gwa "Blue Channel"

Ababuuzaako ndi Sylvia Namukwaya, era nga nze nteredde okubatuusaako Pulogulaamu yammwe ennanzi emanyiddwa nga "KATAYIRA"

KATAYIRA ye pulogulaamu ebatusibwako ekitongole ky'amaguzi ekya Lee Uganda; era nga muno tutunuulira amawulire nga bwe gazze gabaawo mu ggw olunaku lwaleero.

Mu Pulogulaamu eyaleero, tugenda kulaba ku;

- Bubbi bw'emundu mu kitundu ky'e Ntinda.
- Abavubuka Abakatoliki abaabulidde e Canada.
- Omulabirizi Ssekadde ayogera ki ku Siriimu.
- Omukuumi wa Pulezidenti eyakuliddwa.
- Namawulire g'ebiyemizannyo.

Nga bwe tulinda ku bakyali ewala, ka njira mbawummuzaamu n'akayimba ka munnafe David Kizito owa Super Singers ke yatuuma OBUGUMBA

Ka tutandike n'amawulire gano agava e Ntinda. Omutuuzze w'e Ntinda ababbi baamuyingiridde ne baggya ku mukuumi we emundu ne bagenda nayo. Abab

baabadde n'emundu baateeze mwami Steven Mukweri ku mulyango omunene oguyingira mu maka ge. Era olwagguddewo ne bayingira ne bakwata omukuumi ne bamusiba emiguwa ne bamuggyako emundu ne bakuuliita nayo. Akulira bambega mu poliisi mu Kampala Mwami Moses Sakira yagambye nti bakyaanoonyereza ku bubbi buno obukyase ennyo mu bitundu by'e Ntinda n'emiriraano.

Abavubuka abakatoliki abasoba mu kikumi (100), abaagenda ku mikolo gy'okukuza olunaku lwabwe olw'ensi yonna e Toronto eky'a Canada, beebulankanyizza ku Basosolodooti abaabatutte ne basigalayo.

Abasinga baabuze ku Basosoddoti nga kye bajje batuuke ku kisaawe ky'enanyoni e Toronto, era n'emikolo egyali gibatutte tabaagibaddeko.

Akola ku nsonga z'abavubuka bano mu ggwanga, Father Gerald Mukwaya yagambye nti 13 bokka be baakomyewo.

Omukuumi wa Pulezidenti Museveni, ayitibwa Stanley Mugega yateegeddwa e Wandegeya abantu abatannategeerekeka abaabadde ne basitoola ne bamutulugunya nga baagala okumunyaga.

Bino byabaddewo mu kiro ky'Olwokuna mu kafo akayitibwa "Bamuda Square" Yo poliisi ekyayigga abazigu bano.

Omulabirizi w'e Namirembe, Kitaffe mu Katonda Balagadde Ssekkadde, asiimye kaweeefube wa Gavumenti ow'okulwanyisa obulwadde bwa Mukenenya.

Bino omulabirizi yabyogeredde mu maka ge e Namirembe wabula n'agamba nti abantu tebasaanye kweyibaala kubanga eddagala eriweeweza ku bulwadde buno likyali ku buseere ng'omuntu wa bulijjo tayinza kulisobola.

Mu by'emizannyo, Ttiimu y'akatale k'e Masaka yazzeeyo etenda bukambwe bwa Bannakampala mu kuteeba ggoolo bwe baasindimuddwa ggoolo munaana ku bwereere (8-0), ttiimu y'akatale ka Kaleerwe olweggulo lw'olunaku lwaleecero.

Bannaffe abatuwuliriza, nate lwe tunaddamu okusisinkana mu ssaawa ze zimu olunaku lw'enkya; mwebale kutuwuliriza.

Nsigadde ndi Sylvia Namukwaya, nga mbadde omuteesiteesi era omwanjuzi wa pulogulaamu eno.

Musule bulungi, era Mweraba.

6. OKWANJULA OMWOGESI EBIBAAMU:

- Omutwe (OKWANJULA OMWOGESI)
- Okulaga ebigendererwa by'olukunnyaana oba omukolo
- Okwanjula amannya n'ebitiibwa by'omwogezi.
- Laga okusiima kwo n'kwabawuliriza okuba n'omukulu gw'oyanjula.
- Yaniriza omwogezi n'okumuyita okujja okwogera.

Ekyokulabirako:

OKWANJULA OMWOGESI

Basseho ne bannyabo, tukunjaanye wano olwaleero, okusiibula abayizi baffe :
ekya Simya ey'okuna abamalirizza emisomo gyabwe ku ddaala lino erya 0 (0)

Olunaku lwaleero tuli ba mukisa era tulina essaanyu lya nsusso okuba : 'omukulu
oweekutibwa Ssentebwe w'Eggombolola y'e Luweero nga Omugenyi waffe omukulu
olunaku olwaleero.

Ssebo, tusanyuse nnyo okuba naawe olunaku olwaleero ng'Omugenyi waffe Omukulu
era tusubira nti byonna by'ogenda okwogerako bijja kuyamba okuzimba abayizi baffe
nga beetegekera oluwumula lwabwe olutandika olunaku lw'enkya
Ssebo, tusaba oje oyogereko eri abagenyi baffe

7. OKWEBAZA OMWOGESI

EBIBAAMU: Okwebaza

- Okulaga b'okikiridde
- Weebaze omwozezi
- Okulaga nti ebigambo by'omwozezi biganyudde abawuliriza
- Okusaba abawuliriza okwebaza n'obugalo.

Ku lw'abawuliriza n'abagenyi baffe bonna okutwalira awamu, ka ntwale omukisa guno
okwebaza omwozezi waffe ku lw'ebyo byonna by'atutuzizzaako. Kansubire nti buli ali
wano alina
ky'a ..... era anaabyeyambisa oku.....

Ssebo, tweyanzizza nnyo, era tusiimye nnyo nnyini ddala. Nsaba buli ali wano
twebalize wamu omwozezi waffe n'obugalo obw'omwanguka.

ESSIMU EMPANDIIKE.

EBIBAAMU:

- Omutwe (ESSIMU EMPANDIIKE)
- Ennaku z'omwezi.
- Essaawa essimu kw'ekubiddwa.
- Amannya g'oyo gwe bakubidde essimu.
- Amannya g'akubye essimu ne gy'akubidde.
- Ennamba y'essimu y'akubye.
- Obubaka mu bujjvu.
- Amannya n'omukono gw'awandiise obubaka obwayitidde ku ssimu.

Ekyokulabirako:

OBUBAKA OBWAFUNIDDWA KU SSIMU.

ENNAKU Z,OMWEZI: 14 Gatonna, 2004.

ESSAAWA:- 2 : 34 Ez'okumakya

GWE BAKUBIDDE : Mw. Ssenabulya Patrick

AKUBYE: Maneja (UNITY HOTEL)

ESSIMU YE ; 045810672